

Որակի
հոչակագիր

Ֆինանսական կազմակերպությունների հատված

Ընդհանուր տեղեկատվություն վիճակագրական արտադրանքի մասին		
0.1	Անվանումը	Ֆինանսական կազմակերպությունների հատված
0.2	Ոլորտը	Պետական ֆինանսներ
0.3	Պատասխանատու մարմինը, բաժինը, անձը և այլն	Արմստատ Ֆինանսների վիճակագրության բաժին Բաժնի պետ Հայկուշ Տիտիզյան Հայաստանի Հանրապետություն, 0010, ք. Երևան, Հանրապետության պող., Կառավարական տուն 3 Հեռախոս՝ +374 11 583 049, +374 11 523 904 Էլ. փոստ՝ haykush@armstat.am , info@armstat.am
0.4	Նպատակը և պատմությունը	Միասնական և համակարգված ձևով օգտագործողներին տրամադրել վիճակագրական տեղեկատվություն ֆինանսական հաստատությունների հատվածի վերաբերյալ: Այս հատվածի վիճակագրությունը վարվում է 20-րդ դարի 90-ական թվականների սկզբից: Վիճակագրությունը վարվում է ԱՄՀ –ի «Դրամավարկային և ֆինանսների վիճակագրություն» ձեռնարկի մեթոդաբանությամբ, որի հիմնական հասկացությունները համաձայնեցված են «Ազգային հաշիվների համակարգ 1993» ձեռնարկի հասկացություններին:
0.5	Օգտագործողները և կիրառումը	Վիճակագրական տեղեկատվության հիմնական օգտագործողներն են պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինները, հասարակական, գիտակրթական, ֆինանսական կազմակերպությունները, գործարար համայնքը, զանգվածային լրատվամիջոցները, միջազգային կազմակերպությունները և այլն: Ցուցանիշները թույլ են տալիս վերլուծել և գնահատել երկրի ֆինանսական հատվածի գործունեությունը, մշակել դրամավարկային և ֆինանսական քաղաքականությունը, գնահատել ֆինանսական կայունությունը:
0.6	Տեղեկությունների	Տեղեկատվության աղբյուրը է հանդիսանում որպես

	աղբյուրները	<p>վարչական ռեգիստր համարվող ՀՀ կենտրոնական բանկի (ԿԲ) կողմից Արմստատ տրամադրվող տեղեկանքները:</p> <p>Դրամավարկային և ֆինանսական վիճակագրությունը ԿԲ կողմից կազմվում է ինչպես ԿԲ-ի տվյալների, այնպես էլ ԿԲ-ին հաշվետու սուբյեկտներից ստացված հաշվետվությունների հիման վրա: Բացի այդ, ՀՀ ԿԲ-ին հաշվետու սուբյեկտների (ՀՀ ֆինանսական համակարգի բոլոր սուբյեկտները) հաշվետվությունների հիման վրա կազմվում և Արմստատին է տրամադրվում ֆինանսական համակարգի վերաբերյալ ամփոփ տեղեկատվությունը:</p>
0.7	Տվյալների հավաքման իրավական լիազորությունը	Տվյալները հավաքվում են «Պաշտոնական վիճակագրության մասին» օրենքի և «Հնգամյա վիճակագրական ծրագրի» հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրության պետական խորհրդի 2016թ. հունիսի 20-ի «Վիճակագրական տվյալների հավաքման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 05-Ն և «Տարեկան վիճակագրական ծրագիրը հաստատելու մասին» որոշումների հիման վրա, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի և Արմստատի միջև կնքված տեղեկատվության փոխանակման համաձայնագրի հիման վրա:
0.8	Ռեսպոնդենտների (սկզբնական տեղեկություններ ներկայացնողների) ծանրաբեռնվածությունը	Ռեսպոնդենտների ծանրաբեռնվածություն չի հաշվարկվում:
1 Բովանդակություն		
1.1	Բովանդակության նկարագիրը	<p>«Ֆինանսական կազմակերպություններ» հատվածը ներառում է ֆինանսական միջնորդությամբ և / կամ օժանդակ ֆինանսական գործունեություն իրականացնող բոլոր կազմակերպությունները: Ֆինանսական միջնորդության դեպքում ինստիտուցիոնալ միավորը ձեռք է բերում ֆինանսական ակտիվներ և իրականացնելով շուկայում ֆինանսական գործառնություններ միևնույն ժամանակ իր անունից ընդունում է պարտավորություններ:</p> <p>Օժանդակ ֆինանսական գործունեությունը սերտորեն կապված է ֆինանսական միջնորդության հետ, թեև այն ֆինանսական միջնորդություն չի համարվում:</p>

		<p>Օժանդակ ֆինանսական գործունեությունը ներառում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հետ գործառնությունների իրացման կամ ֆինանսական միջոցների փոխակերպման (վերագրանցման) օժանդակ ֆինանսական գործունեությունը: Ակտիվների ձեռք բերման կամ պարտավորությունների ընդունման հետ կապված օժանդակ ֆինանսական կազմակերպությունները չեն ենթարկվում ռիսկի և միայն օժանդակում են ֆինանսական միջնորդությանը:</p> <p>Ֆինանսական միջնորդության գործընթացների արդյունքում ռեսուրսները տեղաշարժվում են երրորդ կողմերի՝ միջոցների ավելցուկ և այդ միջոցների կարիքն ունեցողների միջև:</p> <p>Ֆինանսական միջնորդը գործում է այդ ինստիտուցիոնալ միավորների համար, դիմելով ռիսկի՝ ձեռք բերելով ֆինանսական ակտիվներ և ընդունելով պարտավորություններ սեփական պատասխանատվությամբ: Բացի այդ, ֆինանսական միջնորդները կարող են ներդնել սեփական ֆինանսական ռեսուրսներն ու ոչ ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ անշարժ գույքը:</p> <p>Միայն անշարժ գույքի հետ գործառնություններ իրականացնող կազմակերպությունները չեն ներառվում «Ֆինանսական կազմակերպություններ» հատվածում:</p> <p>«Ֆինանսական կազմակերպություններ» հատվածը ներառում է՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Կենտրոնական բանկը, • Այլ ավանդային կազմակերպությունները, • Այլ ֆինանսական միջնորդներ, բացառությամբ ապահովագրական կազմակերպությունները և կենսաթոշակային հիմնադրամները, • Օժանդակ ֆինանսական կազմակերպությունները, • Ապահովագրական կազմակերպություններ և
--	--	---

		կենսաթոշակային հիմնադրամները:
1.2	Վիճակագրական հասկացություններ	<p>Հիմնական հասկացություններ</p> <p>Ֆինանսական համակարգի ընդհանրական ցուցանիշներում ներկայացնում են փոխհարաբերությունները (պահանջները և պարտավորությունները) արտաքին աշխարհի հետ, պահանջները տնտեսության մյուս հատվածների՝ կառավարության և իրական հատվածի նկատմամբ, ինչպես նաև ֆինանսական համակարգի իրացվելի պարտավորությունները:</p> <p>Ֆինանսական հատվածի մեջ ընդգրկվող սուբյեկտների փոխադարձ պահանջներն ու պարտավորությունները զտվում են միմյանցից, որպեսզի ամփոփ հաշվեկշիռն արտահայտի ֆինանսական հատվածի ընդհանուր փոխհարաբերությունները տնտեսության մյուս հատվածների հետ:</p> <p>Ֆինանսական համակարգի զուտ արտաքին ակտիվները (ՉԱԱ) ներկայացնում են կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների զուտ արտաքին ակտիվների հանրագումարը: Չուտ ներքին ակտիվները ներկայացնում են կառավարության նկատմամբ զուտ պահանջների, տնտեսության իրական հատվածի նկատմամբ համախառն պահանջների և զուտ այլ ակտիվների գումարը:</p> <p>Կառավարության նկատմամբ զուտ պահանջները ներկայացնում են կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների զուտ պահանջների հանրագումարը Տնտեսության իրական հատվածի նկատմամբ պահանջները հաշվարկվում են որպես տնտեսության իրական հատվածի նկատմամբ կենտրոնական բանկի, առևտրային բանկերի և վարկային կազմակերպությունների պահանջների հանրագումար:</p> <p>Չուտ այլ ակտիվները հաշվարկվում են որպես բանկային համակարգի և վարկային կազմակերպությունների զուտ այլ ակտիվների հանրագումար: Այսպիսով, ֆինանսական համակարգի պարտավորություններում ընդգրկվում են փողի</p>

		<p>զանգվածի տարրերը (բացառությամբ վարկային կազմակերպություններից ներգրավված միջոցների) և վարկային կազմակերպությունների իրացվելի պարտավորությունները:</p> <p>Ֆինանսական համակարգից դուրս կանխիկը ԿԲ-ից դուրս կանխիկի և առևտրային բանկերի ու վարկային կազմակերպությունների դրամարկղերում առկա ՀՀ դրամի տարբերությունն է:</p> <p>Աշխարհագրական ընդգրկունություն</p> <p>Ընդգրկում է Հայաստանի Հանրապետությունը:</p> <p>Հրապարակման խմբավորումներ</p> <p>Ֆինանսական համակարգի (ներառյալ ՀՀ ԿԲ-ն, առևտրային բանկերը և վարկային կազմակերպությունները) ամփոփ հաշվեկշիռն ունի հետևյալ տեսքը.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Չուտ արտաքին ակտիվներ 2. Չուտ ներքին ակտիվներ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Չուտ պահանջներ ՀՀ կառավարությանը 2.2 Պահանջներ տնտեսությանը 2.3 Այլ ակտիվներ (զուտ) <p>Ֆինանսական համակարգի իրացվելի պարտավորություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կանխիկը ֆինանսական համակարգից դուրս 2. Ցպահանջ ավանդներ ՀՀ դրամով 3. Ժամկետային ավանդներ ՀՀ դրամով 4. Արտարժույթային ավանդներ 5. Վարկային կազմակերպությունների ներգրավված փոխառություններ
2. Ժամանակայնություն		
2.1	Հաշվետու ժամանակահատվածը	Եռամսյակային
2.2	Հրապարակման ամսաթիվը	Տվյալները հրապարակվում են հաշվետու եռամսյակին հաջորդող 60/61-րդ օրը, իսկ տարեկան ցուցանիշները՝ հաջորդող տարվա մայիսի 31-ին:
2.3	Ճշտապահություն	Տվյալները հրապարակվում են տարեկան ծրագրերով հրապարակման ժամանակացույցին համապատասխան և

		սահմանված ժամկետներից ուշացումներ չեն արձանագրվել:
2.4	Հաճախականությունը	Եռամսյակային
3 .Ճշգրտություն		
3.1	Ընդհանուր ճշգրտություն	Ընդհանուր ճշգրտությանն առնչվող կոնկրետ քանակական չափումներ չեն իրականացվում:
3.2	Անճշտության աղբյուրները	Ֆինանսական հատվածի բոլոր կազմակերպություններն ընդգրկված են Արմստատի համար վարչական ռեգիստր հանդիսացող ՀՀ ԿԲ հաշվառման դաշտում:
3.3	Ճշգրտության չափումները/ չափելիությունը	Անճշտության աղբյուրներ, այդ թվում՝ թերհաշվառման, առկա չեն:
4 .Համադրելիություն		
4.1	Ժամանակագրական համադրելիություն	Վիճակագրությունը վարվում է Արժույթի միջազգային հիմնադրամի «Դրամավարկային և ֆինանսների վիճակագրություն» ձեռնարկի մեթոդաբանությամբ, որի հիմնական հասկացությունները համաձայնեցված են «Ազգային հաշիվների համակարգ 1993» ձեռնարկի հասկացություններին: Վերջին 20 տարիների ընթացքում չնչին փոփոխություններ են տեղի ունեցել ֆինանսական հատվածի վիճակագրության բնագավառում: Ընդգրկված են ՀՀ կենտրոնական բանկի և առևտրային բանկերի ցուցանիշները, իսկ 2008 թվականից սկսած՝ նաև վարկային կազմակերպությունների ցուցանիշները:
4.2	Համադրելիությունն այլ վիճակագրության հետ	Առկա չէ
4.3	Նախնական և վերջնական վիճակագրության միջև փոխկապվածությունը	Տվյալները ճշգրտվում են ՀՀ ԿԲ եզրափակիչ շրջանառության արդյունքների ներառման հիման վրա: Հրապարակված տվյալների փոփոխություններն ուղեկցվում են բացատրական ծանոթագրություններով:
5 .Մատչելիություն		
5.1	Տարածման ձևաչափ	Հրապարակումներ Եռամսյակային հրապարակումներ «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցի (հայերեն և ռուսերեն) յուրաքանչյուր եռամսյակին հաջորդող ամսվա

		<p>հրապարակումներում:</p> <p>Տարեկան հրապարակումներ «Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք» (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն): «Հայաստանի ֆինանսների վիճակագրություն» վիճակագրական տեղեկագիր (հայերեն, անգլերեն):</p> <p>Տվյալների բազա</p> <p>http://armstatbank.am/pxweb/hy/ArmStatBank/?rxid=602c2fcf-531f-4ed9-b9ad-42a1c546a1b6</p> <p>Ինտերնետային հասցե Հրապարակումների էլեկտրոնային տարբերակները հասանելի են հայերեն (ամբողջական), ռուսերեն և անգլերեն, հետևյալ հասցեով. http://www.armstat.am/am/?nid=82:</p>
5.2	Հիմնական նյութերը. Պահպանումն ու կիրառելիությունը	ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված տեղեկանքները պահպանվում են ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային եղանակով:
5.3	Փաստաթղթավորում	Առկա է տեղեկատվություն Ընդհանուր վիճակագրական բիզնես-գործընթացի մոդելի համաձայն հետևյալ հասցեով՝ https://www.armstat.am/am/?nid=373 :
5.4	Այլ տեղեկատվություն	Մեթոդաբանական պարզաբանումներ առկա են նաև «Հայաստանի վիճակագրական տարեգրքում», «Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը» տեղեկատվական ամսական զեկույցների եռամսյակային թողարկումներում, ինչպես նաև համապատասխան թեմատիկ հրապարակումներում:
Տարեկան հրապարակումներում ներառվում են տարեկան տվյալներ վերջին 4-5 տարիների համար:		
6. Լրացուցիչ փաստաթղթավորում		
6.1		Լրացուցիչ փաստաթղթավորում առկա չէ: